

Alvon Rangli Etyud

Muallif: Artur Konan Doyl,

Ixchamlashtirilgan matn muallifi: Aleks Vulf

By Arthur Conan Doyle,
Retold by Alex Woolf

A Study in Scarlet

UO‘K: 821.111(410)-3

KBK: 84(7Ang)6

D - 67

Doyl, Artur Konan

Alvon rangli etyud: qissa / Artur Konan Doyl. Ixchamlashtirilgan matn muallifi Aleks Vulf. Tarjimon S. Samandarova. – Toshkent: Yoshlar matbuoti, 2022. – 96 b.

ISBN 978-9943-8381-2-3

Bir badavlat odamni o‘ta sirli ravishda o‘ldirib ketishadi. Marhumning yonidan ayollarning nikoh uzugi topiladi, u yotgan xona devoriga esa qon bilan tirnab “RACHE” deb yozib ketishgan. Xo‘sh, aql-zakovat bobida tengsiz Sherlok Xolms bu tushu-narsiz jumboqqa yechim topa oladimi?

Mashhur izquvar Sherlok Xolms va uning sodiq do‘sti doktor Vatsonning qiziqarli sarguzashtiga siz ham hamrohlik qiling.

Aziz kitobxon! Sizlar uchun mazkur asarning ixchamlashtirilgan shaklini taqdim etish barobarida ingliz tilidagi variantini ham e‘tiboringizga havola qilyapmiz.

UO‘K: 821.111(410)-3

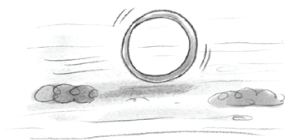
KBK: 84(7Ang)6

Ingliz tilidan
Sojida SAMANDAROVA
tarjimasi

ISBN 978-9943-8381-2-3

© Artur Konan Doyl, “Alvon rangli etyud”. “Yoshlar matbuoti”, 2022-yil.

Alvon Rangli Etyud

1-bob

JANOB SHERLOK XOLMS

Sherlok Xolms bilan qanday tanishib qolganligim haqida mendan tez-tez soʻrab qolishadi. 1878-yilda men vatanim Britaniya armiyasi safiga jarroh sifatida ishga kirdim va Hindistonga joylashtirilgan polkga xizmatga yuborildim. 1880-yilda Afgʻonistonda qoʻlimdan oʻq yeb, kasalxonaga tushib qoldim. Dard kelsa qoʻsha-qoʻsha keladi, deganlaridek, kasalxona-da davolanayotgan chogʻimda isitma bilan ogʻridim. Ogʻir betoblikdan arang sogʻayib, kuchdan batamom qolganimni koʻrgan harbiy shifokorlar kengashi

oxir-oqibat meni Angliyaga qaytarib yuborishga qaror qilishdi.

Angliyaga qaytib kelganimdan so'ng Londonning Strend ko'chasidagi mehmonxonadan nomer olib, shu yerda yashay boshladim. Hech bir do'st-yoroni yo'q odam uchun London bir qarashda bepoyon va beshafqat shahardek tuyuladi. Ustiga-ustak, shaharda qimmatchilik hukm surar, qora qozonimni bir amallab qaynatardim. Shunday alpozda kechayotgan kunlarning birida qovoqxonada o'tirib, yashash uchun boshqa arzonroq joy topishim kerakligi haqida bosh qotirayotganimda kimdir yelkamni yengil qoqib qo'ydi. O'girilib qarasam, ilgari kasalxonada birga ishlagan eski hamkasbim Stenford ekan.

– Shuncha payt qayerlarda yurgan edingiz, doktor Vatson? – u meni ko'rib, sevinganidan qichqirib yuborayozdi. – Bu nimasi? Cho'pdek ozib ketib-siz-ku.

Stenfordga Sharqdagi muvaffaqiyatsiz kechgan xizmat safarim to'g'risida qisqacha gapirib berdim.

– Eh, sho'rlik do'stim! – deya menga achinish bilan qaradi u. – Hozir nimalar bilan bandsiz?

– Ijaraga uy qidirayman.

– Ey, yaratgan Egam! – deya xitob qildi u. – Bugun-ning hisobiga shu gapni ikkinchi bor eshitishim.

– Yana kim uy izlayotgan ekan? – deb darrov qiziqdim.

– Sherlok Xolms ismli odam so'radi. U kasalxonamizdagi kimyo laboratoriyasida ishlaydi. Bugun erta-

lab gaplashganimizda Beyker-stritdan topgan shinam va bahavo uylardan birida sherik bo‘lib yashashga rozi odam yo‘qligini aytib, noligandi.

– Basharti ijara xonaga sherik qidirayotgan ekan, men bajonidil u bilan yashashga roziman. Yolg‘iz yashash jonimga tegib ketdi.

– Oldindan ogohlantirib qo‘yay: u o‘zini biroz g‘alati tutadi, – dedi Stenford.

– Aynan nimani nazarda tutaysiz?

– Menga u ilmga o‘ta mukkasidan ketgan sovuqqon odamdek tuyuladi. Haqiqatni izlab topish bobida esa hech narsadan qaytmaydi.

– Nima, u tibbiyot oliygohi talabasimi?

– Yo‘q. Ochig‘i, uning aniq nima ish bilan shug‘ullanishi menga qorong‘i. Anatomiya fanini miridan sirigacha biladi, qolaversa, tengi yo‘q kimyogar. Biroq o‘tkazadigan tadqiqotlari biram g‘ayrioddiyki.

Hamkasbim tasvirlayotgan odamga qiziqishim orta boshladi.

– Menda u bilan uchrashib, gaplashish istagi tug‘ildi, – dedim.

Shunday qilib, tushlikdan so‘ng kasalxonaga yo‘l oldik va Xolmsni kimyo laboratoriyasidan topdik. U qadam tovushlarimizni eshitishi bilan atrofga alanglab, mamnuniyat bilan “Uni topdim! Qon dog‘larini aniqlash uchun eng mukammal testni topdim!” deya qichqirdi.

– Sherlok Xolms, bu doktor Jon Vatson, – deya uni tanishtirdi Stenford.

– Tanishganimdan bag‘oyatda xursandman, – dedi Xolms qo‘limni siqib. – Yaqinda Afg‘onistondan qaytibsiz.

– Buni qayerdan bildingiz? – hayratdan og‘zim lang ochilib qoldi.

– Aytishga arzimaydi. Bu yoqqa kelib, men yaratgan testni ko‘zdan kechiring-chi, – u egnimdagi paltoning yengidan ushlab, qo‘yarda-qo‘ymay o‘zi ish olib borayotgan stoliga sudradi. – Menga toza qon kerak, – u shunday deya uzunchoq ninani barmog‘iga sanchib, suv to‘la shishachaga bir tomchi qon tomizdi va aralashtirdi. Hosil bo‘lgan suyuqlikka bir nechta kristal hamda shaffof eritmani qo‘shgach, suyuqlik xira jigarrang tusga kirdi.

– Mana, ko‘rdingizmi? Hatto eng mayda qon dog‘ini ham shunday usulda aniqlash mumkin.

– Xo‘p, lekin buning odamlarga qanday nafi tegadi? – ajablanib so‘radim men.

– Nega nafi tegmas ekan? Bu usul orqali biror insonning jinoyatda mutlaqo aybsizligini yoki aybdorligini bilib olsa bo‘ladi-ku. Masalan, gumondor shaxsning ust-boshida jigarrang dog‘lar bor, deylik. Xo‘sh, bu qon dog‘imi, qotib qolgan loymi yoki meva sharbatining yuqisimi? O‘sha paytda “Sherlok Xolms testi” haqiqatni ochib beradi! – shu gaplarni gapirar ekan, Sherlokning ko‘zlari porlab ketdi va qarsak chalayotgan olomonga tashakkur bildirgandek ta‘zim qildi.

– Tabriklayman, Xolms, – dedi Stemford, – biz bu yerga ish bilan kelgandik. Bu do‘stim senga o‘xshab ijaraga uy qidiraypti ekan, shu bois ikkingizni uchrashtirishni lozim topdim.

Xolms bu fikrdan xursand bo‘lib ketgandek ko‘rindi:

– Ijara uyimizda kimyoviy tajribalar olib borishimga qarshi emasmisiz? Skripka chalishimga-chi?

– Yo‘q. Aslo qarshi emasman, – dedim men.

– Ba‘zan tushkunlikka tushib qolaman, shunday paytlarda mendan arazlagan chog‘i, deb o‘ylab yurmang tag‘in. Shunchaki, parvo qilmay, o‘z holimga qo‘ying va men tezda avvalgi Sherlokka aylanaman-qolaman.

– Mayli, shunday qilganim bo‘lsin.

– Unda ish pishdi, desak ham bo‘ladi, – u mamnu-
niyat bilan jilmaydi. – Ertagayoq borib, xonani ko‘rib
kelishga nima deysiz?

Ertasi kuni choshgohda Sherlok bilan uchrashib,
birga Beyker-stritda joylashgan “221-B” raqamli uyga
borib, xonadonni ko‘zdan kechirdik. Bizga beriladi-
gan ijara uy bir juft yotoqxona va saxiylik bilan jihoz-
langan keng mehmonxonadan iborat ekan. Uy bekasi
bo‘lmish Xadson xonim juda samimiy ayol ekan. Biz
o‘sha kuni kechqurun yangi uyga ko‘chib keldik va
narsalarimizni joylashtirishga tushdik.

Xolmsdek qiziqarli odam bilan birga yashar ekan-
man, uni yanada chuqurroq bilib bordim. Mabodo u
biror ish bilan band bo‘lsa, bir soniya ham tin olmas-
dan bor kuch-quvvatini shu ishga bag‘ishlar, vaqtida
uxlash va yeb-ichishni ko‘pincha unutib qo‘yardi.
Biroq qiladigan ishi bo‘lmasa, qatorasiga bir necha
kunlab lom-mim demasdan, bitta ham barmog‘i-
ni qimirlatmasdan yotaverardi. Uning zaharlar va
huquqshunoslik singari muayyan fanlar bo‘yicha juda
chuqur bilimga ega bo‘la turib, ba’zi oddiy narsalarni
bilmasligidan hayratda qoldim.

– Bu gapingiz bilan Yerning Quyosh atrofida ayla-
nishini bilmasdim, demoqchimisiz? – deya taajjubga
tushdim bir safar.

– Yer Quyosh atrofida aylanadimi yoki Oy atrofidami,
nima farqi bor? – deya jerkidi u sabrsizlik bilan. – Buning
menga yoki ishimga umuman daxli yo‘q.